



TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 18277

Tarih : 03.06.2026

10/4267

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye destekli Suriye Milli Ordusu tarafından Suriye topraklarında alıkonularak gayri resmi şekilde Türkiye'ye teslim edilen ve adil yargılanma hakkı ihlal edilerek cezalandırılan yabancı ülke vatandaşlarının durumunun incelenmesi, maddi gerçekler araştırılmadan verilen hükümlerin yarattığı hak ihlallerinin tespit edilmesi ve uluslararası hukuka uygun somut çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla, Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Serhat Eren

Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

Hukuk devleti ilkesinin en temel yapı taşlarından biri, yargılamanın her aşamasında maddi gerçeğe ulaşma çabası ve adil yargılanma hakkının eksiksiz uygulanmasıdır. Ancak son yıllarda, Türkiye'nin sınırları dışında alıkonularak Türkiye'ye getirilen ve burada yargılanan yabancı uyruklu kişilerin davalarında, ulusal ve uluslararası hukuku ciddi şekilde zedeleyen pratiklerin yaşandığı görülmektedir.

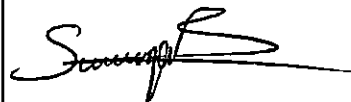
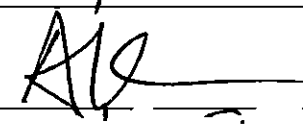
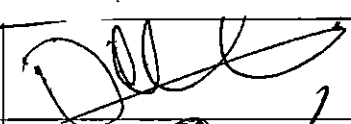
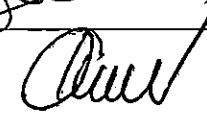
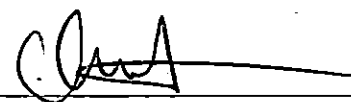

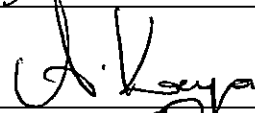

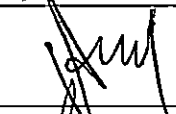
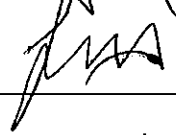
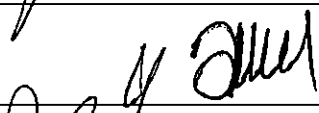
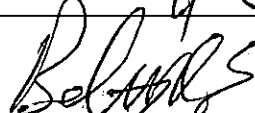
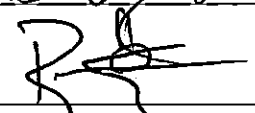
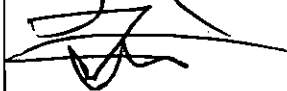
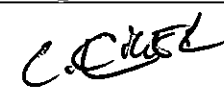

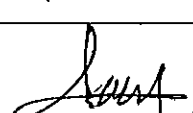

Bunun en somut ve çarpıcı örneği, kamuoyuna da yansıyan Rojavalı Zaim Hişman Ali davasıdır. Ali, Suriye'nin Til Ebyad bölgesinde alıkonulmuş, ailesinden fidye alınmaması üzerine Türkiye'ye teslim edilmiştir. Türkiye'deki yargılama sürecinde maddi gerçekler ortaya çıkarılmadan hüküm verilmiştir. Ali'nin gözaltına alındığı tarihte 17 yaşında yani çocuk olduğu Lübnan'daki Suriye Konsolosluğu'ndan avukatı tarafından edinilen resmi nüfus belgesiyle kanıtlanmıştır ancak bu arada mahkumiyet hükmü kesinleşmiştir. Türkiye'ye teslim edildiği tarihte kayıtların eksik tutulmuş olması ve mahkemenin gerekli araştırmayı yapmadan hüküm kurmuş olması, Ali'nin çocuklara tanınan yasal haklarının gasp edilmesine ve hukuksuz şekilde ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası almasına yol açmıştır.

Ali'nin herhangi bir çatışmaya katılıp katılmadığının tespiti amacıyla yapılan araştırmada el, parmak ve kıyafet numunelerinde barut izine rastlanmamış, Türkiye genelinde yapılan arşiv taramasında herhangi bir eyleme katıldığına dair somut delil bulunamamıştır. Buna rağmen ve ayrıca yaş küçüklüğü karinesi hiçe sayılarak en ağır hapis cezası hükmü kurulmuştur. Ailesinin Türkiye'de bulunmaması ve ilk aşamalarda etkin bir hukuki yardımdan, avukattan mahrum kalması nedeniyle, benzer nitelikteki diğer dosyalar Yargıtay'dan dönerken, bu dosya hızla onanarak kapatılmıştır.

Avukatların tespitlerine göre, Zaim Hişman Ali ile benzer şekilde Suriye'de alıkonulup Türkiye'ye teslim edilen resmi 68, gayri resmi ise 102 kişinin bulunduğu belirtilmektedir. Bu veriler, meselenin münferit bir olay olmadığını, sistematik bir adil yargılanma sorununa dönüştüğünü göstermektedir.

Maddi gerçekler ortaya çıkarılmadan, savunma hakkı kısıtlanarak ve somut delil olmaksızın verilen kararlar neticesinde onlarca insan cezaevlerinde tutulmaktadır. Toplumun adalete olan inancının yeniden tesis edilmesi ve özgürlüğünden yoksun kalmak başta olmak üzere türlü insan hakkı ihlalinin sona ermesi için bu davaların sil baştan, adil bir yaklaşımla ele alınması hayati bir zorunluluktur.

Bu gerekçelerle; Türkiye'ye bu yolla getirilen tüm yabancı uyruklu kişilerin yargılama süreçlerinin, uğradıkları hak ihlallerinin, çocuk yaşta olanların durumunun ve mahkumiyet hükümlerinin incelenerek hukuki eksikliklerin giderilmesi amacıyla bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulması elzemdir.

1	SÜMEYYE BOZ ÇAKI	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3			
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	BERDAN ÖZTÜRK	DİYARBAKIR	
15	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
16	CENGİZ ÇİÇEK	İSTANBUL	
17	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	